

MOGELIJKE JURIDISCHE BEPERKINGEN OP HET GEBRUIK VAN GEGEVENS

Train je een AI of ander systeem met gegevens? Lees dan zeker deze brAlnfood, waarin we mogelijke juridische beperkingen op het gebruik van gegevens toelichten.

Kenniscentrum Data & Maatschappij, 'Mogelijke juridische beperkingen op het gebruik van gegevens - brAlnfood', Brussel.

Deze brAlnfood is beschikbaar onder een CC by 4.0 licentie.

DATABANK/-SET

Databanken kunnen beschermd worden onder het auteursrecht en het sui generis database recht. In deze context moet een databank op systematische of methodische wijze zijn geordend en moet de inhoud ervan afzonderlijk met elektronische of andere middelen toegankelijk zijn. Ongestructureerde databanken/-reeksen genieten daarom geen bescherming onder deze regeling.

- **Auteursrecht:** indien de selectie of de ordening van de inhoud van de databank origineel is, wordt de databankstructuur auteursrechtelijk beschermd. Een structuur kan niet origineel zijn indien deze is ingegeven door technische overwegingen of voor de hand ligt. Deze bescherming gaat niet over de inhoud zelf van de databank.
- **Sui generis databank recht:** deze bescherming kan worden aangewend als een substantiële kwalitatieve of

kwantitatieve investering in de verkrijging, controle of presentatie van de inhoud kan worden aangetoond (bv. indien voor het opzetten van de databank intensieve data cleaning/labelling/... vereist was).

Omgekeerd zijn investeringen om gegevens te genereren of te creëren niet relevant, waardoor machinaal gegenereerde (IoT) databanken uitgesloten zijn ([zie ook Data Act](#)).

Dit recht verhindert alleen het kopiëren en/of openbaar maken van substantiële delen van een databank door derden. Omgekeerd mogen niet-substantiële delen wel worden gekopieerd of openbaar gemaakt, terwijl derden een databank mogen raadplegen zonder gevaar voor inbreuk.

Disclaimer: deze bescherming is alleen voor EU-burgers en -bedrijven.

TECHNISCHE BESCHERMINGSMECHANISMEN OF FEITELIJKE BEPERKINGEN

Gegevensverstrekkers kunnen opteren om **technische beschermingsmechanismen of andere feitelijke beperkingen** in te stellen op het gebruik van gegevens. Denk aan encryptie, toegangsbeperkingen (bv. wachtwoorden, productsleutels, beperkt gelijktijdig gebruik), kopieerbeveiliging (bv. download-, kopieer- of printblokkering, eigen viewer), software voor rechtenbeheer, robots exclusion protocol,...

DATA-AS-A-SERVICE/CONTRACTUELE BEPERKINGEN

Aangezien Intellectueel Eigendomsbescherming vaak niet beschikbaar is voor gegevens(-sets), kunnen gegevensverstrekkers kiezen deze te beschermen als **bedrijfsgeheimen**. Zo voorkomen zij dat gegevens(-sets) die als bedrijfsgeheim worden beschouwd, worden misbruikt, in zoverre zij passende maatregelen nemen om de geheimhouding van de gegevens(-sets) te waarborgen. In de praktijk resulteert dit vaak in een **geheimhoudingsovereenkomst** tussen de partijen, waarin bv. toegangs- en gebruiksvoorwaarden en strikte vertrouwelijkheidsverplichtingen worden vastgelegd, maar eventueel ook *reverse engineering* van de gegevens(-reeks) wordt uitgesloten (hetgeen niet verboden is door de wetgeving inzake bedrijfsgeheimen).

In het algemeen, en bovenal bij Data-as-a-Service, zullen gegevensverstrekkers van hun klanten waarschijnlijk eisen dat zij **contractuele licenties** aangaan. Die bevatten bepalingen betreffende de toegang tot en het gebruik van gegevens, en daarin kan worden gespecificeerd wie, hoe, voor welk doel, gedurende welke periode, ... toegang heeft tot de gegevens en/of deze mag gebruiken (met inbegrip van lees-, schrijf- en commitprivileges). Dergelijk contract zal hoogstwaarschijnlijk ook bepalen wat er met de gegevens en/of afgeleide gegevens moet gebeuren wanneer de dienst wordt beëindigd (bv. verwijdering of teruggave).

Gegevens(-sets) kunnen beschikbaar worden gesteld onder **open source (OS) licenties** (bv. Open Database/Creative Commons licentie). Er moet altijd worden nagegaan welke downstreambeperkingen van toepassing zijn (bv. naamsvermelding, adaptatie, commercialisering, ...) en of de OS-licenties onderling verenigbaar zijn.

OPENBAAR BESCHIKBARE GEGEVENS

Ook al zijn gegevens (online) voor het publiek beschikbaar, toch kunnen gegevensverstrekkers er producten van maken en die op de markt brengen onder de hier besproken diverse beperkingen.

Die gegevens kunnen onderworpen zijn aan bv. een **online licentieovereenkomst voor eindgebruikers** of **gebruiksvoorwaarden van een website**. Die voorwaarden kunnen de toelaatbaarheid van TDM beperken (zie Gegevens = werken).

BINNENKORT: AI ACT - DATA ACT

- De **AI Act** zal zeer waarschijnlijk een of andere vorm van datamanagement- en databestuurseisen opleggen in de context van AI-toepassingen.
- De **Data Act** zal vermoedelijk verplichtingen m.b.t. het delen van gegevens tussen bedrijven en de overheid bevatten, en zal sui generis databankbescherming uitsluiten voor door machines gegenereerde databanken.

GEGEVENS

Persoonsgegevens moeten worden verwerkt in overeenstemming met de **AVG** en verwante **nationale regelgeving** (bv. recht op afbeelding of specifieke bepalingen ivm werknemersgegevens).

Netwerkverkeersgegevens en locatiegegevens moeten worden verwerkt in overeenstemming met de **ePrivacy-regels** (vooral relevant voor telecom-organisaties).

GEGEVENSTRUCTUREN/FORMATEN

Nieuwe gegevensstructuren/-formaten kunnen **octrooirechtelijk** worden beschermd indien zij een technisch effect hebben en aan de andere octrooierbaarheidsvereisten voldoen.

GEGEVENSBRON/GEBRUIKER = GERELEMENTEERD BEROEP?

Als de gegevens afkomstig zijn van of gebruikt worden in het kader van een gereguleerd beroep (bv. artsen, accountants of architecten) kunnen **specifieke deontologische of beroepsgeheimverplichtingen** gelden die het mogelijke (her)gebruik van gegevens beperken.

GEGEVENS = WERKEN

Als de inhoud van een databank/-set uit **literaire of artistieke werken** bestaat, kunnen die **afzonderlijke werken auteursrechtelijk beschermd** worden indien zij origineel zijn. Voor de reproductie of publicatie ervan is toestemming van de auteursrechthebbende vereist.

De EU-lidstaten zijn bezig met de goedkeuring van een uitzondering voor **tekst- en datamining (TDM)**, die de geautomatiseerde analyse van tekst en gegevens in digitale vorm toestaat om informatie te genereren, met inbegrip van bv. patronen, trends en correlaties.

Deze uitzondering is relevant voor

- onderzoekinstellingen en/of instellingen voor cultureel erfgoed,
- voor zover de rechthebbende TDM niet heeft beperkt door middel van contractuele of machinaal leesbare middelen (zie openbaar beschikbare gegevens).

